Tutkimusyksikkö
Signe Jauhiainen

5.5.2022

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Asuntopoliittinen kehittämisohjelma vuosiksi 2021–2028 (VNS 12/2021 vp)

Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa kuvataan hyvin asuntomarkkinoiden tilannetta ja asuntopolitiikan keskeisiä kysymyksiä. Ohjelmaan kirjatut tavoitteet ja periaatteet ovat kannatettavia. Asuntopoliittisten tavoitteiden yhteys myös työmarkkinoiden toimintaan ja ilmastopolitiikkaan ovat erittäin tärkeitä näkökulmia.

Riittävä asuntotarjonta keskeistä

Kehittämisohjelmassa tuodaan erinomaisesti esille, että tonttitarjonta on keskeistä kasvukeskusten riittävän asuntotarjonnan kannalta. Asuntojen tarjonnan on oltava riittävää, jotta kotitaloudet löytävät toiveisiinsa ja tuloihinsa sopivia asuntoja. Riittävällä asuntotarjonnalla voidaan hillitä asumiskustannusten kasvua kasvualueilla. Kehittämisohjelmassa tuodaan hyvin esille myös alueiden väliset erot. Kasvukeskuksissa olennaista on asuntojen riittävä tarjonta ja vähenevän väestön alueilla asuntokannan hallittu sopeuttaminen.

Kunnilla kaavoitusmonopolin vuoksi avaimet tonttitarjonnan ja sen myötä asuntotarjonnan riittävyyden varmistamisessa. Kotitalouksille maksettavat asumisen tuet tukevat pienituloisten asumisen itsenäistä järjestämistä, mutta tuet eivät lisää asuntojen tarjontaa.

Kunnan asuntopolitiikan ja sosiaalipalveluiden yhteys varmistettava

Kuntien ja hyvinvointialueiden järjestämien palveluiden rooli asunnottomuustyössä mainitaan kehittämisohjelmassa, mutta Sote-uudistus ja hyvinvointialueiden perustaminen jäävät kehittämisohjelmassa varsin vähälle huomiolle. Kaavoitus ja asuntopolitiikka säilyvät edelleen kuntien vastuulla, mutta sosiaalipalvelut siirtyvät hyvinvointialueille. Kunnan ja hyvinvointialueen tiivis yhteys asumisen kysymyksissä on erittäin tärkeää esimerkiksi asunnottomuuden poistamisessa ja niiden ihmisten kannalta, jotka tarvitsevat tukea asumisensa järjestämiseen. Kunnan asuntopolitiikan ja sosiaalipalveluiden yhteys on varmistettava hyvinvointialueiden perustamisessa.

Opiskelijoiden asumisvalinnat

Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin syksyllä 2017. Muutos paransi asumistukea suurella osalla opiskelijoista. Paremman tuen myötä opiskelijoiden asumismenot ovat kasvaneet, mikä voi olla seurausta esimerkiksi siirtymisestä opiskelija-asunnoista vapaille markkinoille ja kimppakämpistä yksiöihin. Kehittämisohjelman toimenpide-ehdotuksena on opiskelija-asuntojen tuotannon lisääminen. Opiskelija-asuntojen rakentamisella tulisi olla, yhtä lailla kuin muiden asuntojen rakentamisella, yhteys asuntojen kysyntään. Opiskelija-asuntoja tuotannossa on hyvä ottaa huomioon opiskelijoiden toiveet sekä asuntojen tarjota ja kysyntä alueella.

Kelan maksamat asumisen tuet

Vuonna 2021 Kela maksoi varsinaisia asumistukia yhteensä 2 267 miljoonaa euroa. Määrä kasvoi 1,5 % edellisestä vuodesta. Yleistä asumistukea maksettiin 1 591 miljoonaa euroa vuonna 2021. Lisäksi perustoimeentulotukea varsinaisiin asumismenoihin maksettiin 304 miljoonaa euroa.

Kelan maksamat asumistuet ja perustoimeentulotuki varsinaisiin asumismenoihin 2015-2021, milj. euroa, vuoden 2021 rahana.

	Yleinen asumistuki	Eläkkeensaajan asumistuki	Opintotuen asumislisä	Sotilasavustuksen asumisavustus	Perustoimeentulotuki varsinaisiin asumismenoihin
2015	971	563	282	16	
2016	1 140	590	279	16	
2017	1 320	608	152	16	330
2018	1 541	621	10	14	331
2019	1 528	632	14	15	319
2020	1 601	650	14	16	330
2021	1 591	647	12	16	304

Yleinen asumistuki kuntaryhmittäin 2021.

	Milj. €	Osuus
Kuntaryhmä I	352	22 %
Kuntaryhmä II	215	14 %
Kuntaryhmä III	803	50 %
Kuntaryhmä IV	221	14 %